هائير ايڊيوڪيشن ڪميشن پاران منظور ٿيل

جلد: سترهون – شمارو: پهريون

جون 2014ع

ڪلاچي

تحقيقي جرنل

ISSN 2219-5912

ايڊيٽر

پروفيسر محمد سليم ميمڻ

شاهه عبداللطيف ڀٽائي چيئر،
ڪراچي يونيورسٽي، ڪراچي

هائير ايڊيوڪيشن ڪميشن پاران منظور ٿيل

ڪلاچي

تحقيقي جرنل

ايڊيٽر	: پروفيسر محمد سليم ميمڻ
ٻانهن ٻيلي	: اياز جاني حبيب الله جاڪرو سڪندر علي ٻنڊ
شمارو	: پهريون، جون
سال	: 2014ع
ڇپائيندڙ	: شاهه عبداللطيف ڀٽائي چيئر، ڪراچي يونيورسٽي، ڪراچي.
ڇپيندڙ	: ڪاڇو پبليڪيشن ڪراچي.
مُلهه	: پاڪستان: 200 رُپيا پرڏيهه: $10 آمريڪي ڊالر

E-mail : **salbc.ku@hotmail.com**
saleemmemon@ymail.com

ISSN 2219-5912

ايڊيٽوريل بورڊ

.1	پروفيسر ڊاڪٽر محمد قيصر (وائيس چانسلر)	سرپرست
.2	ڊاڪٽر غلام علي الانا	ميمبر
.3	ڊاڪٽر فهميده حسين	ميمبر
.4	ڊاڪٽر سي جي ڏاسواڻي (ڀارت)	ميمبر
.5	ڊاڪٽر ٻلديو مٽلاڻي (ڀارت)	ميمبر
.6	پروفيسر پروين ٽالپر (آمريڪا)	ميمبر
.7	ڊاڪٽر جگديش لڇاڻي (ڀارت)	ميمبر
.8	ڊاڪٽر ڪملا گوڪلاڻي (ڀارت)	ميمبر
.9	ڊاڪٽر روي پرڪاش ٽيڪچنداڻي (ڀارت)	ميمبر
.10	پروفيسر محمد سليم ميمڻ	ميمبر/ايڊيٽر

نوٽ: ڪلاچي تحقيقي جرنل ۾ ڇپجندڙ مقالا جيئن تہ تحقيق تي ٻڌل هوندا آهن، ان ڪري انهن جي لکندڙن يا محققن جي خيالن ۽ حوالن سان اداري جو متفق هئڻ ضروري نہ آهي. تحقيقي مقالا 'هارڊ ڪاپي' سان گڏ، 'سافٽ ڪاپي' جي صورت ۾ 'سي ڊي' يا 'اِي ميل' ذريعي موڪليا وڃن، ان سان گڏ محقق جو مختصر تعارف بہ هئڻ لازمي آهي.

ماهرن جي ڪميٽي

ڊاڪٽر سي، شيڪل
ڊائريڪٽر،
انسٽيٽيوٽ آف انڊولوجي،
اسڪول آف اورينٽل اينڊ افريڪن اسٽڊيز،
يونيورسٽي آف لنڊن،
برطانيا.

پروفيسر جنيفر ايس. ڪول
ايسوسيئيٽ پروفيسر لنگوئيسٽڪ
اينڊ ڪوگنيٽيو سائنس،
يونيورسٽي آف اليونوئيس ائيٽ اربانا،
ڪئمپينگ 707، ايس مئٿيوز،
اربانا- آئي ايل-61801، آمريڪا.

پروفيسر علي آساڻي
پروفيسر آف دي پريڪٽس آف انڊو-مسلم لينگوئيج آف ريليجن،
بينڪر سينٽر 305، 12 ڪوينسي اسٽريٽ،
هارورڊ يونيورسٽي،
ڪيمبريج، ايم اي 02138، آمريڪا.

ڊاڪٽر ايم. ڪي. جيٽلي
ڊي-127، وويڪ ويهار،
دهلي-110095،
ڀارت.

ڊاڪٽر موتي پرڪاش،
ڊائريڪٽر،
ساڌو هيرانند نيولراءِ اڪيڊمي،
پي او باڪس-10، آديپور، (ڪڇ)،
گجرات-37025، ڀارت.

ڊاڪٽر ڄيٺو لالواڻي
مڌر وان، آديتيا بينگلوز،
نوبل نگر،
احمدآباد-382340،
ڀارت.

ٻه اکر

ڪلاچي تحقيقي جرنل جو نئون پرچو اوهان جي هٿن ۾ آهي، جنهن ۾ ٽن ٻولين ۾ محققن جا کوجنائي مقالا شامل ڪيا ويا آهن. جيتوڻيڪ ڪلاچي سنڌي ٻولي جو جرنل آهي، پر اردو ۽ انگريزي جي انهن مقالن کي به شامل ڪيو ويندو آهي، جيڪي لطيفيات يا ادب ۽ سماجي سائنس جي انهن موضوعن تي لکيا ويندا آهن، جن کي علم ۽ ادب ۾ گھڻي اهميت حاصل هوندي آهي. هن پرچي ۾ به ڪجھ اهڙائي مقالا شامل آهن. جن مان اميد ته پڙهندڙ ڀرپور لاڀ پرائيندا.

سنڌي ٻولي ۾ تنقيدي ادب جيان، تحقيقي ادب يا تحقيق جي کوٽ به محسوس ڪئي پئي وڃي. جيتوڻيڪ سنڌ جي ٽنهي جنرل يونيورسٽين مان ساليانو سراسري چار محقق .Ph.D جون ڊگريون حاصل ڪن ٿا، پر مجموعي طور تي کوجنا ڏانهن لاڙو نه هئڻ برابر آهي، ڪلاچي ۽ ٻيا کوجنائي جرنل ان کوٽ کي پورڻ لاءِ ڀرپور ڪردار ادا ڪرڻ لاءِ موجود آهن، پر ڏٺو ويو آهي ته محققن مقالي يا ڪنهن موضوع تي کوجنا ڪندي وقت، کوجنائي مروج اصولن تي عمل ڪرڻ لاءِ تيار ڪونهن ان جو هڪ سبب اهو به ٿي سگھي ٿو ته هو، کوجنا جي بنيادي اصولن کان اڻ واقف آهن، يا ايتري چنڊڇاڻ ۽ جاکوڙ ڪرڻ لاءِ تيار ڪونهن. ڪلاچي ۾ اشاعت لاءِ ايندڙ ڪجھ مقالن ۾ اسي سيڪڙو حوالا هوندا آهن، ۽ باقي رهيل مواد به محقق جي پنهنجي ڪوشش نه هوندي آهي، بلڪ بنان حوالي ٻئي جي ڳالھ ڪيل هوندي آهي، اهڙي صورتحال ۾ تحقيقي ادب يا تحقيق جي اوسر ڪيئن ٿي سگھي ٿي؟ سنڌ جي پيٽ ۾ پارت ۾ تحقيقي توڙي تنقيد تي تمام گھڻو ڌيان ڏريو وڃي ٿو، ۽ گڏريل ٽن ڏهاڪن ۾ پارتي، سنڌي تنقيدي توڙي تحقيقي ادب جي ڪيتر ۾ گھڻي واڌ ويجھ ٿي آهي.

ڇا سنڌ ۾ به ان ڏس ۾ ڪا واڌ ويجھ ٿيڻ جو امڪان آهي؟

پروفيسر محمد سليم ميمڻ

ايڊيٽر

فهرست

ڀاڱو سنڌي

ادب

.1	ريٽا شهاڻيءَ جي نقاد واري اک	ڊاڪٽر فهميده حسين	09
.2	سچل سائينءَ جي زندگي ۽ سندس فڪري محرڪ	ڊاڪٽر مهر خادم	19
.3	سنڌي لوڪ ناٽڪن جو تاريخي جائزو	محمد قاسم راڄپر	29
.4	هوندراج دکايل : هڪ روشن خيال شاعر	اسحاق سميجو	45
.5	فياض لطيف جي شاعري	رياضت ٻُرڙو	57
.6	حضرت حافظ محمد صديق پرچونديؒ جي 'رسالو سلوڪ جو' فڪري ۽ فني اڀياس	الهوسايو سومرو	79
.8	ڦهرين سنڌي شاعره مرڪان شيخڻ	غلام فاطمه ٻبر	95
.9	ڊاڪٽر محبت ٻرڙي جي ترجمن جو تنقيدي جائزو	فياض لطيف	105
.10	سوانحي ادب: ابتدا، وصف ۽ اهميت	عبدالحميد سبزوئي	119
.11	شاهه لطف الله قادري جي ڪلام ۾ وحدت الوجود	امير علي شاهه	131
.12	پير علي گوهر شاهه 'اصغر' جي شاعريءَ ۾ جماليات	جيئڻ خان ڪيريو	139

حصہ اردو

.13	شاہ لطیف: اتحاد و اخوت کے پیمبر	پروفیسر محمد سلیم میمن	157

English Section

1.	Compassion and Forgiveness in Shah Latif's Poetry	Amjad Ali	07

سنڌي ٻاڱو

(ادب)